

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ФАКУЛЬТЕТ
РОМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І
ПЕРЕКЛАДУ**

**Кафедра італійської і французької
філології та перекладу**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Кафедра	Кафедра італійської і французької філології та перекладу
Факультет	Факультет романської філології і перекладу
Викладач	Д. філол. наук., проф. Філоненко Н.Г., завідувач кафедри італійської і французької філології та перекладу
Статус дисципліни	вибіркова дисципліна професійної і практичної підготовки
Курс, семестр	4 курс, VII семестр
Обсяг дисципліни у кредитах ЄКТС / загальна кількість годин	3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі: практичні заняття – 30 год самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Французька, українська
Коротка анотація дисципліни (Що я вивчатиму?)	Дисципліна спрямована на формування в студентів фахових знань і практичних навичок, необхідних для якісного перекладу французьких художніх прозових і поетичних текстів різних жанрів і стилів. У процесі вивчення курсу здобувачі опановують основні принципи художнього перекладу, засвоюють особливості передачі авторського стилю, образної системи, емоційної та культурної складової оригінального твору засобами української мови. Особлива увага приділяється адаптації метафор, ідіом, алюзій, культурно маркованої лексики, а також збереженню ритміко-інтонаційної організації тексту. Здобувачі аналізують перекладацькі стратегії й тактики, порівнюють різні варіанти перекладу та здійснюють самостійні спроби перекладу прозових і поетичних творів. У рамках дисципліни розглядаються етапи роботи перекладача з художнім текстом: від попереднього аналізу до остаточного редагування. Особливу увагу приділено творчості сучасних французьких авторів, переклад творів яких має низку стилістичних і культурних викликів. У результаті засвоєння курсу студент формує навички

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

«Мистецтво художнього перекладу»

Спеціальність: B11

Спеціалізація: B11 055 романські мови та літератури (переклад включно), перша — французька.

Освітня програма:

Французька мова і література, друга іноземна мова, переклад

	професійної інтерпретації художнього тексту та здатність критично оцінювати переклад як особливий вид творчої діяльності.
Мета вивчення дисципліни <i>(Чому це цікаво й потрібно вивчати?)</i>	Метою вивчення дисципліни є формування у студентів глибокого розуміння специфіки художнього перекладу як творчої, міжкультурної та аналітичної діяльності, що поєднує мовну компетентність, літературознавчі знання й перекладацьку майстерність. Курс покликаний навчити майбутніх філологів адекватно передавати зміст, стиль, образну систему, національно-культурну специфіку та естетичну цінність французьких художніх текстів засобами української мови. Вивчення цієї дисципліни є актуальним і необхідним, оскільки: • художній переклад відкриває доступ до іншої культури через мову мистецтва слова; • розвиває творче мислення, лінгвістичну інтуїцію та перекладацьке чуття; • є вагомим фаховим інструментом для роботи у сферах літератури, видавничої справи, освіти та культури.
Результати навчання <i>(Чому я навчуся на цій дисципліні?)</i>	• Опанування базовими теоретичними засадами художнього перекладу, зокрема поняттями еквівалентності, стилістичної відповідності, перекладацької трансформації, інтертекстуальності; • Вміння аналізувати французький художній текст з погляду лексичних, стилістичних, жанрових та культурно-історичних особливостей; • Засвоєння стратегій та тактик перекладу образної, експресивної та культурно маркованої лексики, ідіом, алюзій, метафор, діалектів тощо; • Набуття практичних навичок перекладу художніх текстів різних жанрів (проза, поезія, драма) з французької мови українською; • Удосконалення вміння редагувати власний переклад і критично оцінювати переклад інших із огляду на точність, стилістичну адекватність та цілісність тексту; • Розвиток міжкультурної компетентності, здатності до міжмовної інтерпретації та передачі національно-культурних особливостей; • Формування власного перекладацького чуття та здатності до творчого мовного рішення у складних художніх контекстах.
Компетентності <i>(Яку сукупну користь я отримаю від вивчення цієї дисципліни?)</i>	Знання: • розуміння теоретичних основ художнього перекладу, принципів еквівалентності, стилістичної адаптації та передачі культурних реалій; • знання жанрово-стильових особливостей французьких художніх текстів; • знання основних стратегій і прийомів перекладу літературних творів різних жанрів (проза, поезія, драма); • знання культурного контексту, що супроводжує авторський текст, і способів його адекватної інтерпретації. Уміння: • здійснювати цілісний аналіз художнього тексту перед перекладом; • добирати перекладацькі відповідники з урахуванням стилістичних, емоційних і культурних нюансів; • застосовувати перекладацькі стратегії та тактики для передачі авторської інтенції українською мовою; • здійснювати редакторське опрацювання власного

		перекладу.
		Навички:
		- практичні навички перекладу художніх текстів з французької мови; - навички стилістичної адаптації, редагування і самооцінювання перекладацького продукту; - володіння перекладацькою лексикою та термінологією французькою та українською мовами; - навички міжкультурної інтерпретації.
		Комунікація:
		- здатність пояснювати і аргументувати перекладацькі рішення в професійному середовищі; - уміння працювати в команді над перекладацькими проектами; - ефективна комунікація у міжмовному та міжкультурному контексті.
		Автономність і відповідальність:
		- здатність самостійно приймати перекладацькі рішення з урахуванням мети перекладу та цільової аудиторії; - готовність до відповідального ставлення до результатів власної діяльності; - вміння самостійно організовувати процес перекладу, планувати час і етапи роботи; - здатність до професійного самовдосконалення в галузі художнього перекладу.

Види занять і їхній розподіл за годинами

№ п/ п	№ і назва теми (включно з темами, винесеними на самостійне опрацювання)	Кількість годин			
		Денна форма			
		Разом	у тому числі		
лекції	практичні заняття		самостійна робота		
Модуль I					
Змістовий модуль 1. Мистецтво художнього перекладу .					
1.	Міжкультурний аспект перекладу художніх текстів.	18		6	12
2.	Лексико-стилістичні питання художнього перекладу	18		6	12
3.	Креативність перекладача Переклад художньої прози	18		6	12
4.	Драматургічний переклад	18		6	12
5.	Переклад поетичних творів.	18		6	12
	Разом годин за модулем 1	90	-	30	60

Тематика (змістові модулі) навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Мистецтво художнього перекладу .

Теми:

- Міжкультурний аспект перекладу художніх текстів.
- Лексико-стилістичні питання художнього перекладу
- Креативність перекладача
- Переклад художньої прози
- Драматургічний переклад
- Переклад поетичних творів.

Політика оцінювання (розподіл балів і критерії)

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності з вивчення навчальної дисципліни «**Мистецтво художнього перекладу**» здійснюється в 4-бальній системі («відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»)).

Рейтинг вираховується в рейтингових балах, а підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 4-бальною шкалою та за шкалою ЄКТС.

Критерії оцінювання аудиторної та самостійної навчальної роботи студента

Перекладацький аналіз та переклад на українську мову запропонованих художніх текстів:

Кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання
-----------------	----------------------------

5 «відмінно»	Студент виконує еквівалентний переклад запропонованого тексту і демонструє високий рівень володіння теоретичним матеріалом, необхідним для здійснення перекладацького аналізу тексту. Допускаються 2-3 несуттєві помилки (орфографічні, граматичні та лексико-стилістичні).
4 «добре»	Студент виконує в цілому еквівалентний переклад запропонованого тексту, але допускає 5-6 несуттєвих помилок (орфографічні, граматичні та лексико-стилістичні). Студент добре володіє теоретичним матеріалом, необхідним для здійснення перекладацького аналізу тексту.
3 «задовільно»	Студент виконує переклад запропонованого тексту, в якому допускає помилки та пропуски (не більше 7-10 (орфографічних, граматичних та лексико-стилістичних)); студент демонструє поверхневий перекладацький аналіз тексту.
2 «не задовільно»	Студент демонструє відсутність умінь перекладу незнайомого тексту з іноземної мови на українську, тобто допускає багато пропусків та відхилень від змісту оригіналу, робить помилки, що спотворюють зміст тексту оригіналу. Студент не володіє теоретичним матеріалом, необхідним для здійснення перекладацького аналізу тексту.

Викладач підраховує бали, отримані студентом, окремо за кожним критерієм оцінювання завдань аудиторної та самостійної роботи.

У кінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в **рейтинговий бал за роботу протягом семестру** шляхом помноження на 10^1 . Студенти мають відпрацювати всі пропущені аудиторні заняття. Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити **50**.

Підсумковий модульний контроль проводиться у вигляді написання *модульної контрольної роботи*, що спрямоване на всебічну і комплексну перевірку обсягу, рівня та якості засвоєння знань, навичок та вмінь, визначених у програмі навчальної дисципліни. Модульна контрольна робота є письмовою, складається із двох практичних завдань, кожне з яких оцінюється певною кількістю балів. Отримані за кожне завдання модульної роботи бали трансформуються в загальну оцінку за модульну контрольну роботу за таблицею:

90% і більше	63 - 70 балів	5 (відмінно)
75% - 89%	53 - 62 балів	4 (добре)
50% - 74%	35 - 52 балів	3 (задовільно)
49% і менше	34 бали і менше	2 (незадовільно)

Оцінки трансформуються в **рейтинговий бал за МКР** у такий спосіб:

«відмінно»	50 балів
«добре»	40 балів
«задовільно»	30 балів
«незадовільно»	20 балів
неявка на МКР	0 балів

У разі відсутності студента на МКР без поважних причин (таких, що підтверджуються офіційними документами), він отримує «нуль» (0) балів. У випадку наявності зазначених офіційних документів, студент, за письмовою згодою декана факультету та викладача, має право написати МКР в індивідуальному порядку.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни «Мистецтво художнього перекладу» здійснюється у формі заліку.

Вимоги до заліку

Форми контролю: - усна співбесіда;

- виконання практичного завдання.

Критерії оцінювання:

Залік відбувається в усній формі. Оцінювання відповідей здійснюється відповідно до вимог з конкретних складових заліку. На заліку студент має виконати такі **завдання**:

¹Наприклад, протягом семестру студент отримав за аудиторну та самостійну роботу такі оцінки: «5», «3», «5», «4», «5», «4». Середня арифметична оцінка становить **4,33**, з округленням до десятої частки – **4,3**. Отриману оцінку множимо на **10**: $4,3 \times 10 = 43$. Це число є рейтинговим балом студента за роботу протягом семестру.

I. Переклад на українську мову запропонованих текстів:

Кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання
5 «відмінно»	Студент виконує еквівалентний переклад запропонованого тексту. Допускаються 2-3 несуттєві помилки (орфографічні, граматичні та лексико-стилістичні).
4 «добре»	Студент виконує в цілому еквівалентний переклад запропонованого тексту, але допускає 5-6 несуттєвих помилок (орфографічні, граматичні та лексико-стилістичні).
3 «задовільно»	Студент виконує переклад запропонованого тексту, в якому допускає помилки та пропуски (не більше 7-10 (орфографічних, граматичних та лексико-стилістичних)).
2 «не задовільно»	Студент демонструє відсутність умінь перекладу незнайомого тексту з іноземної мови на українську, тобто допускає багато пропусків та відхилень від змісту оригіналу, робить помилки, що спотворюють зміст тексту оригіналу.

II. Перекладацький аналіз запропонованих текстів:

Кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання
5 «відмінно»	Студент демонструє високий рівень володіння теоретичним матеріалом, необхідним для здійснення перекладацького аналізу тексту. Допускаються 2-3 несуттєві помилки (орфографічні, граматичні та лексико-стилістичні).
4 «добре»	Студент добре володіє теоретичним матеріалом, необхідним для здійснення перекладацького аналізу тексту, але допускає 5-6 несуттєвих помилок (орфографічні, граматичні та лексико-стилістичні)..
3 «задовільно»	Студент демонструє поверхневий перекладацький аналіз тексту, в якому допускає помилки та пропуски (не більше 7-10 (орфографічних, граматичних та лексико-стилістичних))
2 «не задовільно»	Студент не володіє теоретичним матеріалом, необхідним для здійснення перекладацького аналізу тексту.

Виконання кожного завдання оцінюється окремо. Виставляється оцінка, яка дорівнює середньому арифметичному балу за всі три завдання, округленому до цілого числа.

Оцінка «зараховано» виставляється за умови, якщо середній арифметичний бал за відповіді з трьох питань становить не менше трьох балів.

Оцінка «не зараховано» виставляється за умови, якщо середній арифметичний бал за відповіді з трьох питань становить менше трьох балів.

8.2 Організація оцінювання:

- **семестрове оцінювання** навчальних досягнень студентів з дисципліни «Мистецтво художнього перекладу» має таку структуру:

№ з/п	Види навчальної діяльності студента	Максимальна кількість балів
1.	Аудиторна навчальна робота.	25
2.	Самостійна навчальна робота.	25
3.	Модульна контрольна робота	50

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового балу за роботу протягом семестру і рейтингового балу за МКР

- **підсумкове оцінювання** навчальних досягнень студентів з дисципліни «Мистецтво художнього перекладу» здійснюється у формі заліку

Відмітка про залік «зараховано», «не зараховано» та оцінка в шкалі ЄКТС виставляється на підставі семестрового рейтингового балу студента за дисципліну таким чином:

90 – 100 балів	A
82 – 89 балів	B
74 – 81 бал	C
64 – 73 бали	D
60 – 63 бали	E
59 балів і нижче	FX.

Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів. Таким чином студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **60 і вище**, отримують відмітку про залік «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється відмітка про залік «зараховано», а в шкалі ЄКТС – E та бал 60. Якщо студент під час заліку отримав відмітку про залік «не зараховано», то йому в залікову відомість виставляється відмітка про залік «не зараховано», оцінка FX – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

8.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно	A	90-100	}	Зараховано
Добре	B	82-89		
	C	75-81		
Задовільно	D	66-74	}	не зараховано
	E	60-65		
Незадовільно	FX	0-59		

Пререквізити (передумови вивчення дисципліни)

Знати базові лексичні і граматичні поняття французької та української мов, принцип мовної взаємодії, характеристику граматичних і лексичних явищ та їх взаємозв'язок і взаємозалежність в сучасній французькій та українській мовах.

Вміти визначати й аналізувати лексичні і граматичні явища в рамках сучасних мовознавчих концепцій; використовувати лінгвостилістичні поняття при аналізі парадигматичних і синтагматичних відношень, лексичних і граматичних аспектів слів французької та української мов, визначати природу синтаксичних відношень, зв'язків, процесів.

Володіти навичками застосувати концептуальний апарат граматики та лексикології для зіставного аналізу й порівняння лексичних систем французької та української мов.

Навчально-методичне й інформаційне забезпечення

Основна література:

1. Філоненко, Н.Г. (2018). Стилiстичний аспект перекладу неповних речень роману М. Уельбека « La carte et le territoire » українською мовою. *Проблеми семантики слова, речення та тексту*. 2018. 40. 218–229.

2. Філоненко, Н.Г. (2018). Проблеми перекладу поліпропозиційних речень сучасного французького художнього тексту. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2018. 35. 97–98.

3. Філоненко, Н.Г. (2021). Синтаксичні трансформації фокусної інверсії в українському перекладі роману М. Уельбека La carte et le territoire. *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики*. 2021. 40. 220-227.

4. Філоненко, Н.Г. (2022). Переклад і перекладознавство у західноєвропейських країнах поширення романських мов: історія, напрями, персоналії. *New development horizons of philological*

	science. "Izdevniecība "Baltija Publishing". 2022 С.382-409. 5. Чередниченко, О.І. (1995). <i>Теорія і практика перекладу. Французька мова : підручник для студ. ін-тів і факульт. іноземних мов</i>. К. :Либідь. 6. Чередниченко, О.І. (2007). <i>Про мову та переклад</i>. К. :Либідь. 7. Berman, A. (1995). <i>Pour une critique des traductions</i>, Paris, Gallimard. 8. Filonenko, N., Navarenko, I., Vladyka, S., Zaliesnova, O., Bokhun, N. (2023). Author's metaphor and its features in artistic discourse. <i>Ad alta: Journal of interdisciplinary research</i> V 13 (2). С. 63-66. Web of Science 9. Ladmiral, J.-R. (1994). <i>Traduire : théorèmes pour la traduction</i>, Paris, Gallimard, 1994. 10. Ladmiral, J.-R. (1995). « La traductologie: de la linguistique à la philosophie », Thèse d'habilitation à diriger des recherches soutenue à l'Université de Paris X-Nanterre, le 21 janvier 1995, sous la direction de Michel Arrivé et sous la présidence de Paul Ricœur. 11. Ladmiral, J.-R. (2014). <i>Sourcier, cibliste</i>, Paris, Les Belles Lettres, 2014. 12. Launay, M. de (2006). <i>Qu'est-ce que traduire ?</i>, Paris, Vrin, coll. "Chemins philosophiques". 13. Meschonnic, H. (1999). <i>Poétique du traduire</i>, Paris, Verdier,. Додаткова література: 1. Lautel-Ribstein, F. et Masson J.-Yves, (éds.) (2012). <i>Jean-René Ladmiral : une œuvre en mouvement</i>, Revue SEPTET Des mots aux actes n°3, septembre. 2. Lavieri A. (éd.) (2004). <i>La traduction entre philosophie et littérature</i>. Paris-Torino, L'Harmattan. 3. Dueck, E. (2014) <i>L'étranger intime. Les traductions françaises de l'œuvre de Paul Celan (1971-2010)</i>, Berlin, DeGruyter, 4. Lavieri, A. (2005). <i>Esthétique et poétiques du traduire</i>, Modène, Mucchi,. 1. Blanc, Ch. Le (2009). <i>Le complexe d'Hermès. Regards philosophiques sur la traduction</i>, Ottawa, Presses de l'Université d'Ottawa
Форми і способи поточного та семестрового контролю	Контроль результатів навчання студента з дисципліни «Мистецтво художнього перекладу» здійснюється у формі <i>поточного, рубіжного, підсумкового модульного та підсумкового семестрового контролю</i> (іспиту). <i>Поточний контроль</i> успішності студентів здійснюється протягом семестру. Під час опанування навчальним матеріалом модуля оцінюється аудиторна та самостійна робота студента. Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) і набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт. Бали, отримані здобувачами вищої освіти за результатами контролю з дисципліни, викладач

	занотовує і оголошує на кожному практичному занятті. <i>Рубіжний контроль</i> успішності студентів здійснюється посередині навчального семестру у вигляді проміжної атестації здобувачів вищої освіти за результатами оцінювання аудиторної та самостійної роботи, а також з урахуванням відвідування лекційних та практичних занять. <i>Підсумковий модульний контроль</i> проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період теоретичного навчання у межах годин, відведених на практичні заняття. <i>Підсумковий семестровий контроль</i> – це підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр (сесію), що з дисципліни «Мистецтво художнього перекладу» здійснюється у формі заліку.
--	---

Затверджено на засіданні кафедри італійської і французької філології та перекладу протокол № 14 від «03» червня 2025р.

Завідувач кафедри

Філоненко Н.Г.